

STIMULAREA CREATIVITĂȚII CADRELOR DIDACTICE ÎN EDUCAȚIA INCLUZIVĂ A ELEVILOR CU CES

Gonciaruc Svetlana,

Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport a Republicii Moldova

Vrabie Elena,

Liceul Teoretic Mihail Sadoveanu, Chișinău, Republica Moldova

Summary. *In the article there are shown approaches in the psycho-pedagogical area regarding the stimulation of the creativity of the teachers in the field of physical education from the perspective of the inclusive education within the SUPES continuous training program.*

Keywords: *creativity, physical education, inclusive education, continuous training.*

Actualitatea. În decursul carierei, cadrele didactice își modifică competențele profesionale. Evoluția prin care trece un profesor este foarte bine conceptualizată prin modificările survenite în preocupările și interesele sale. Se consideră că din acest punct de vedere profesorii trec prin trei stadii: preocupări cu privire la propria persoană; preocupări cu privire la sarcină; preocupări cu privire la influența asupra elevilor [1].

În cadrul programului de formare continuă a profesorilor de educație fizică a fost inclusă unitatea de curs Educația inclusivă.

Scopul unității de conținut cu ajutorul unor repere pozitive, să faciliteze motivația intrinsecă, echilibrul psihosocial, competențele profesionale și personale ale celor care realizează educația incluzivă [2, 3].

În literatura de specialitate sunt identificate unele caracteristici atribuite cadrelor didactice la care nivelul elevat al metatrebuințelor este cel care ghidează și determină aproape întreaga arie comportamentală. Printre cele mai relevante sunt: perceperea corectă a realității și eficiența în acțiune; acceptarea de sine, toleranța față de ceilalți; spontanietate, simplitate și naturalețe; autonomie față de normele sociale recunoscute; respectul deosebit pentru muncă; capacitatea de focalizare pe rezolvarea problemelor; profunzimea relațiilor interpersonale etc. [4].

Mentalitatea ca structură tematică ierarhizată specifică unei persoane este de cele mai multe ori o unitate de contrarii și joacă un rol marcant în declanșarea comportamentului unei persoane. Tematica creativă sau a realizării de sine cuprinde nevoia de a fi competent, de a ști multe, de a-și realiza aptitudinile într-

un domeniu sau altul. Odată cu experiența, preocupările se deplasează de la cele cu privire la propria persoană spre cele cu privire la influența asupra elevilor [5].

Scopul și organizarea cercetării. Scopul investigației constă în stabilirea unor blocaje ale creativității profesorilor în realizarea educației incluzive.

Obiectivele cercetării: analiza reperelor conceptuale referitoare la Ei, creativitatea profesional-didactică; elucidarea unor bariere ale creativității profesorilor în realizarea educației incluzive; identificarea premiselor pentru formarea competențelor cadrelor didactice în realizarea educației incluzive.

Metodologia cercetării științifice se constituie din metode teoretice, analiza, sinteza, sistematizarea conceptelor creativității didactice și a Educației incluzive; metode empirice: conservarea, anchetarea, testarea, observația; metode de interpretare a datelor: analiza și prelucrarea rezultatelor cercetării.

Cercetarea a fost organizată pe un lot de 108 profesori, din cadrul Departamentului Formare continuă și Recalificare a USEFS și învățători ai claselor primare, Liceul Teoretic Mihail Sadoveanu mun. Chișinău, eșantion reprezentativ pentru validarea rezultatelor cercetării.

Rezultatele cercetării. În literatura de specialitate sunt specificate bariere ale procesului de învățare în rezultatul blocajelor creativității.

Cercetarea realizată în cadrul grupului de profesori de educație fizică și învățătorii din clasele primare permis să evidențiem blocajele creativității în procesul educației incluzive.

Astfel la 16% din profesori au fost stabilite blocaje perceptive.

Aceste se referă la îngustarea punctului de vedere. Profesorii nu cunosc tehnologiile noi de învățare a elevilor cu CES, axându-se preponderent, pe utilizarea metodologiei cunoscute, astfel, se formează o interferență între obiceiurile vechi și noile percepții. La fel, la ei se manifestă tendința de a sesiza toate sensurile de a percepe relații neobișnuite între idei, obiecte sau fenomene; îngustarea punctului de vedere etc.

Blocaje afective au demonstrat 24% din subiecții intervievați. Descurajarea în fața dificultăților, dependența de părerile celorlalți, anxietate față de realizarea sarcinilor, de starea de sănătatea copiilor, de încrederea în forțele acestora, frica de a greși.

Blocaje culturale au fost înregistrate la 20% din subiecți. Acestea se manifestă prin conformarea la modelele educaționale-tradiționale, punerea la îndoială a necesității politicilor educaționale moderne, o mare încredere pe experiența trecută.

Blocajele legate de insuficiența resurselor au fost demonstrate de 40% din rândul subiecților. Insuficiența resurselor face aproape imposibilă creativitatea profesorilor în procesul de incluziune școlară a copiilor cu CES.

În scopul identificării necesității creativității didactice în procesul educației incluzive și aplicării strategiilor psihopedagogice creative în activitățile didactice și extradidactice, am realizat un studiu constatativ prin chestionarea sociologică a cadrelor didactice din lotul experimental.

Studiul realizat a avut la bază un program de interviuri pe bază de chestionar ale căror subiecte vizează mai multe variabile. Prezentăm rezultatele chestionarului.

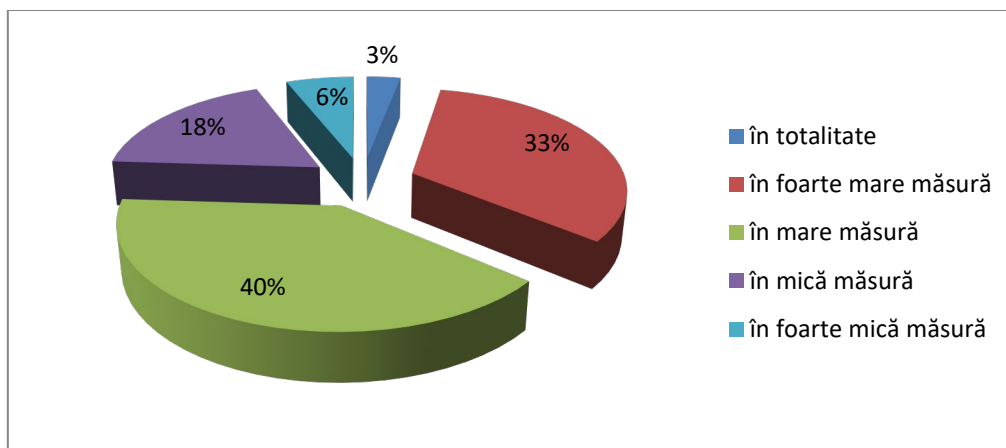

Fig. 1. Opinia profesorilor privind impactul creativității în procesul educației incluzive

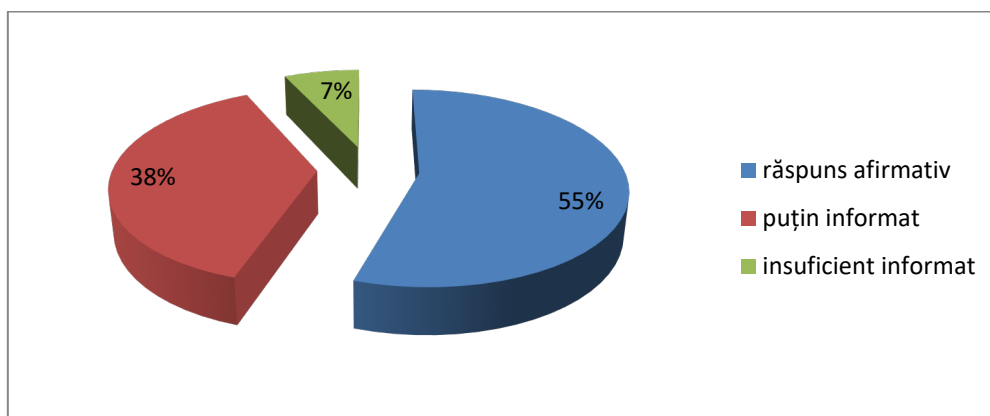

Fig. 2. Opinia profesorilor privind necesitatea unor condiții speciale pentru educația incluzivă

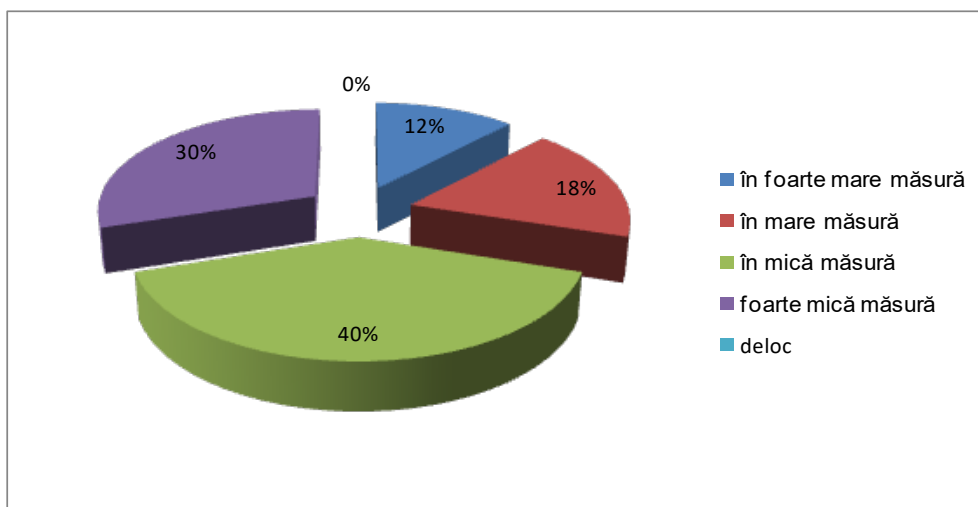

Fig. 3. Opinia profesorilor privind rolul creativității didactice în procesul educației fizice și activităților sportive în valorificarea potențialului psihofizic al acestora

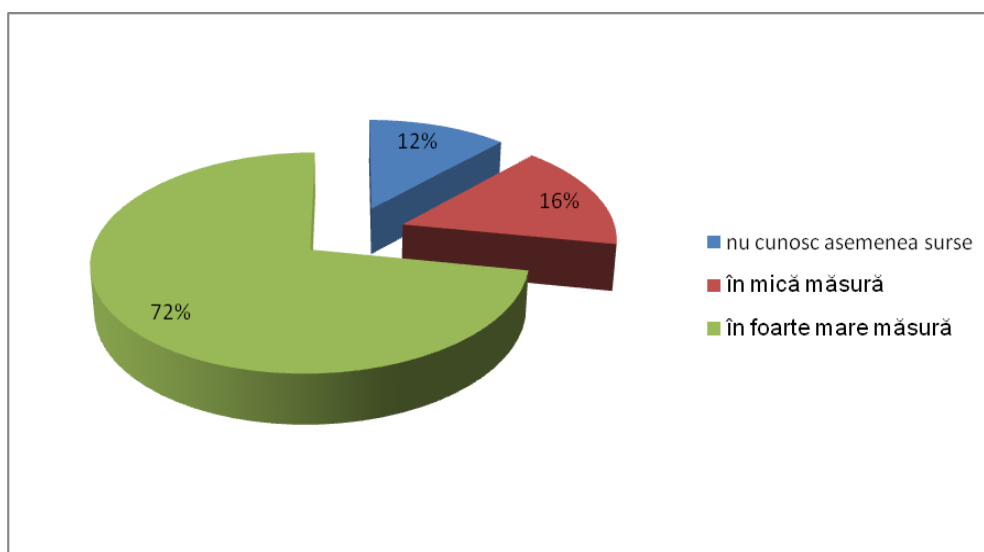

Fig. 4. Opinia profesorilor privind strategii de dezvoltare a creativității didactice în educația incluzivă

Concluzii. Creativitatea didactică se caracterizează printr-o multitudine de sensuri: ingeniozitate, originalitate, noutate, productivitate, utilitate, eficiență sau valoare.

În psihologie creativitatea are 3 accepțiuni: comportament și activitate psihică creativă; structură a personalității (sau stil creativ); creativitate de grup.

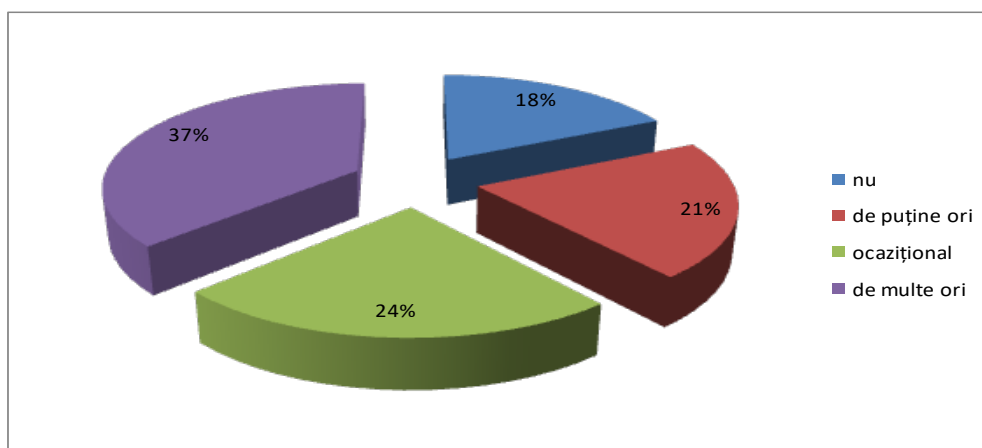

Fig. 5. Opinia profesorilor privind etapele dezvoltării creativității

Profesorii din lotul experimental au manifestat blocaje de ordin perceptiv, afectiv, cultural și cele legate de insuficiența resurselor în realizarea educației incluzive.

Printre cele mai cunoscute metode de stimulare a creativității se numără: brainstorming-ul, metoda Frisco, sinetica, metoda Phillips 6-6, metoda piramidei și rezolvarea creativă a problemelor etc. Aceste metode vor fi utilizate în procesul experimentului formativ.

Surse bibliografice

1. Callo T. *Formarea profesorilor*. În: *Pedagogia practică a atitudinilor*. Chișinău: Litera, 2014, partea I. p. 11.
2. *Educația incluzivă*: Unitatea de curs. Chișinău, 2017. 307 p.
3. Gonciaruc S. *Impactul disciplinelor psihopedagogice asupra formării competențelor profesionale la viitorii profesori de educație fizică*. În: *Materialele conferinței științifice internaționale a studenților: Probleme actuale ale teoriei și practicii culturii fizice*. Chișinău: USEFS, 16-17 mai 2013.
4. Pânișoară G. *Psihologia învățării. Cum învață copiii și adulții?* Iași: POLIROM, 2019.
5. Кузьмина Н.В. *Методы исследования педагогической деятельности*. Москва: Физкультура и спорт, 2015, с. 28.